

یادداشت

آینده‌مبهم طرح صلح ترامپ برای اوکراین

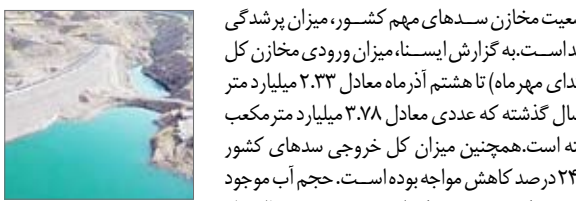
ادامه از صفحه یک...قرار بود در مسیر مشخصی هزینه شود، به مصرف هدف اصلی نرسید و برخی اختلاس‌ها و تخلفات مالی در ارتش، سازمان‌های دولتی و نهادهای دیگر رخ داد. چنین پدیده‌ای البته سابقه دارد و در بسیاری از کشورها در زمان جنگ، به دلیل نبود امکان حساب‌رسی دقیق، بمباران مراکز اداری، نابودی اسناد و به‌هم‌ریختگی ساختارهای نظارتی، موارد مشابهی مشاهده می‌شود. در این مقطع، این مسئله به نوعی به ابزاری برای فشار بر دولت اوکراین و شخص زلنسکی تبدیل شده اما معتقد می‌ان موضوع بدون اطلاع آمریکا و اروپا نیست؛ بلکه آمریکایی‌ها در حال ارسال پیامی روشن به زلنسکی هستند؛گ و اعلام می‌کنند اینکه دولت کنونی او اگر بخواهند می‌تواند سقوط کند و دولتی جدید تشکیل شود؛ دولتی که ادامه‌دهنده مسیر مذاکرات باشد.

این پیام حتی می‌تواند تهدیدی غیرمستقیم نسبت به خود زلنسکی باشد؛ به این معنا که پرونده‌های فساد، یا ادعاهای مربوط به فساد، می‌تواند بهانه‌ای برای کنار گذاشتن او باشد. شاید برخی رسانه‌ها این ماجرا را بزنگامی کنند یا رویی‌ها و آمریکایی‌ها مواضع تندتری اتخاذ کنند؛ اما هدف اصلی اعمال فشار بر زلنسکی است تا او را وادار کنند در مسیر صلح، همسو با سیاست‌های آمریکا و اروپا حرکت کند. از سوی دیگر، بر کناری مقامات کلیدی اوکراین (از جمله کنار گذاشتن مسئول دفتر زلنسکی) پیامدهای مستقیم بر روند مذاکرات خواهد داشت. در همین حال، واکنش‌های روسیه نیز قابل توجه است و سخنگوی کرملین، بار دیگر موضوع فساد در اوکراین را برجسته کرده‌است. از سوی دیگر، وضعیت مذاکرات همچنان پیچیده است. زلنسکی به طور صریح اعلام کرده که هرگز با واگذاری سرزمین موافقت نخواهد کرد و چنین توافقی در دوران ریاست‌جمهوری او امضا نخواهد شد و حالا مواضعی سخت و غیرقابل انعطاف اتخاذ کرده است. در مقابل، پوتین نیز تأکید کرده که هنوز برای اظهارنظر درباره نتیجه مذاکرات زوداست و طرف روسی نیز در شرایط تصمیم‌گیری نهایی قرار ندارد. در شرایط کنونی روس‌ها سیاستی دوگانه دارند؛ از یک طرف می‌خواهند به صلح برسند و از سوی دیگر تلاش دارند بیشترین امتیاز را کسب کنند تا بتوانند با دست بالا و موقعیتی قدرتمند از جنگ خارج شوند. تقویت موقعیت پوتین با یک پیروزی در جنگ در اوکراین ممکن است پیامدهایی در منطقه داشته باشد و احتمال تکرار الگوی مشابه در کشورهایی مانند مولداوی، قزاقستان، لیتوانی، لتونی و استونی را بالا ببرد. اگر پوتین بتواند سرزمینی را از طریق جنگ ضمیمه کند، این روند می‌تواند معادلات امنیت بین‌المللی را به‌هم بریزد و جهان را درگیر نگرانی‌های جدی درباره امنیت سرزمین‌ها کند؛ چراکه قدرت‌های بزرگ ممکن است بهانه‌هایی برای مداخله در مرز کشورهای دیگر پیدا کنند. اما نکته مهمی در این میان وجود دارد. اینکه آمریکا در موضوع واگذاری بخشی از سرزمین‌های شرقی اوکراین به روسیه، تا حدی نرزش نشان داده و کوتاه آمده است. این مسئله نه تنها به دولت فعلی آمریکا مربوط است، بلکه حتی اگر رئیس‌جمهور دیگری نیز در ایالات متحده روی کار آید، به نظر می‌رسد یک تحلیل عمیق‌تر و یک سناریوی بزرگ‌تر در پشت این رفتار نهفته است.

آمریکایی‌ها اطلاعاتی در اختیار دارند که نشان می‌دهد ممکن است ساختار قدرت در روسیه در آینده دستخوش تغییر شود و مواردی مانند کنار گذاشته شدن پوتین، وقوع کودتا یا بازگشت روسیه به وضعیتی شبیه دوران پس از انقلاب بلشویکی ۱۹۱۷ در دستور کار باشد. همان‌طور که پس از انقلاب ۱۹۱۷، ارتش تزار از سرزمین‌های اشغالی عقب‌نشینی کرد و حتی از شمال ایران خارج شد، احتمال دارد آمریکا پیش‌بینی کرده باشد که روسیه نیز پس از تحولات داخلی مشابه، قدرت و نفوذ خود را از دست بدهد و دولتی روی کار آید که به نوعی همسو با آمریکا و اروپا باشد و کشور را به آرامش نسبی برساند. از این رو، احتمالاً آمریکا در تلاش است با کم کردن هزینه‌های جنگ اوکراین، بهانه‌ای برای پایان دادن به جنگ ایجاد کند تا بتواند تمرکز خود را از این بحران بردارد و به مسائل مهم‌تری بپردازد. باید توجه کرد که آلویت‌های امروز آمریکا تغییر کرده و خاورمیانه، آفریقا و آمریکای لاتین اهمیت بیشتری یافته‌اند. در آمریکای لاتین، روند نزدیک‌سازی کشورها به واشنگتن با جدیت دنبال می‌شود، و اگر وضعیت ونزوئلا تثبیت شود، احتمالاً نوبت کوبا و دیگر نقاط خواهد بود.

در خاورمیانه نیز مسائلی چون رابطه با ایران برای آمریکا اهمیت راهبردی دارد؛ چه از طریق مذاکره و چه از مسیر اعمال فشار. در آفریقا نیز حضور چین و رقابت ژئوپلیتیکی با این کشور، آمریکا را بر آن داشته تا تمرکز بیشتری بر این قاره داشته باشد. در واقع، چین به عنوان کشوری که هم از نظر نظامی، هم اقتصادی و هم جمعیتی قدرت مانور بالایی دارد، اصلی‌ترین چالش آمریکایه به‌شمار می‌رود. بنابراین، سیاست آمریکا در قبال جنگ اوکراین و روسیه، راهبرد گسترده‌تری برای مهار روسیه، کاهش نقش پوتین و تمرکز بر مقابله با چین است. یکی از احتمالات این است که پروژه تغییر حاکمیت در روسیه، چه از طریق حذب پوتین و چه از طریق کودتا، به سازمان‌های اطلاعاتی مانند سیا سپرده شده باشد تا در نهایت دولتی همسو با غرب در مسکو بر سر کار آید. از این رو، رفتار اخیر آمریکا (که به نظر غیرعادی و حتی برخلاف روحیات سنتی واشنگتن و اروپا و همچنین برخلاف شخصیت سیاسی ترامپ است) می‌تواند نشان‌دهنده وجود یک سناریوی بزرگ‌تر و بسیار مهم‌تر باشد.

سدهای مهم فقط ۳۲ درصد آب دارند

بر اساس آخرین آمار از وضعیت مخازن سدهای مهم کشور، میزان پرشدگی سدهای مهم تنها ۳۲ درصد است. به گزارش ایسنا، میزان ورودی مخازن کل کشور از ابتدای سال آبی (ابتدای مهرماه) تا هفتم آذرماه معادل ۲.۳۳ میلیارد متر مکعب بوده که در قیاس با سال گذشته که عددی معادل ۳.۷۸ میلیارد مترمکعب بوده ۳۸ درصد کاهش داشته است. همچنین میزان کل خروجی سدهای کشور نیز نسبت به سال قبل با ۲۴ درصد کاهش مواجه بوده است. حجم آب موجود مخازن اکنون ۱۶.۷۲ میلیارد مترمکعب ثبت شده که این عدد نسبت به سال قبل که عددی معادل ۲۲.۷۱ میلیارد مترمکعب بوده ۲۶ درصد کاهش یافته است. همچنین حجم پرشدگی سدهای کشور نیز تا این تاریخ ۳۲ درصد است. وضعیت برخی از سدهای مهم کشور بیانگر این است که در ۱۶ سد درصد پرشدگی کمتر از ۱۰ درصد است، به‌طوری که سد لار، امیرکبیر و لتیان _ماملو استان تهران، سد دوستی و طرق خراسان رضوی، سد پانزده خرداد حوضه قمرود، سد لومان آذربایجان غربی، سد استقلال و شمیل و نیان استان هرمزگان سد سفید رود استان گیلان، سد نهم استان زنجان، سد تنگتوّه سیرجان استان کرمان هشت درصد، سد رودبال داراب استان فارس کمتر از ۱۰ درصد آب دارند.

مسکن همچنان اصلی‌ترین دغدغه معیشتی کارگران ایرانی است

ناکامی دولت در تأمین سرپناه استاندارد برای کارگران

تا حد زیادی از بین برود. به‌اعتقاد صاحب‌نظران، بازسازی اعتماد از دست‌رفته در تعاونی‌های مسکن مستلزم اصلاح ساختار مدیریتی، شفاف‌سازی حساب‌ها و نظارت دقیق نهادهای بالادستی است، بدون این اقدامات، طرح‌های تأمین مسکن کارگری هرچند با نیت خیر آغاز شوند، در عمل نمی‌توانند بار سنگین بحران مسکن کارگران را کاهش دهند. در نهایت، مسئولان وزارت کار بر این باورند که رسیدگی فوری به وضعیت تعاونی‌های مشکل‌دار می‌تواند نه‌تنها هزاران پرونده را از وضعیت پلاتکلیفی خارج کند، بلکه زمینه‌ساز احیای اعتماد عمومی به بخش تعاون شود، اعتمادی که بدون آن مسیر خانه‌دار شدن کارگران همچنان دور و دشوار خواهد ماند.

■ «بدمسکنی» تنها راه کارگران در سایه تورم محمدرضا تاجیک، نماینده کارگران در شورای عالی کار گفت: اگر دولت حق مسکن را فریز نمی‌کرد، می‌توانست با همین مبلغ اندک شاید بخشی کمک‌حال کارگران باشد، اما دولت در حوزه مسکن کارنامه موثقی برای کارگران ندارد وی ادامه داد: فشار مداوم ناشی از تورم بالا و عدم تناسب دستمزدها با هزینه‌های زندگی، بخش مهمی از جامعه کارگری را به سمت اتخاذ راهکارهای سکونت‌ی میان‌مدتی سوق داده است. زمانی که بخش عمده‌ای از درآمد صرف اجاره‌بها یا هزینه‌های اولیه

قطارهای چینی به ایران فعال و متصل است، اما از سمت غرب شرایط متفاوت است و تقریباً می‌توان گفت مسیر خروجی ایران منقطع است. اگر موضوع اتصال از طریق عراق بررسی شود، چه راه‌ان شلمچه و چه خط کرمانشاه خسروی هنوز فعال نشده‌اند، در نتیجه تنها مسیر غربی فعال، مسیر ترکیه است. وی یادآور شد: مسیر ترکیه نیز ظرفیت بسیار پایینی دارد. در این محور، ریل در برپاچه وان منقطع می‌شود و واگن‌ها باید توسط قیپرها تا شناورهای مشابه لندی کرافت از داخل درپاچه عبور داده شوند. پس از آن نیز مسیر جنوبی ترکیه که نسبتاً قدیمی و کم‌سرعت است ادامه می‌یابد. ترکیه در برنامه‌های توسعه‌ای خود بیشتر به

با شیب مصرف فعلی وارد کننده نفت خواهیم شد

رئیس سازمان بهینه‌سازی و مدیریت راهبردی انرژی گفت: این شیب مصرف فعلی انرژی، ما را به نقطه ناخوشایندی می‌رساند و به‌زودی تبدیل به واردکننده نفت خواهیم شد. اسماعیل سقاب اصفهانی معاون رئیس‌جمهور و رئیس سازمان بهینه‌سازی و مدیریت راهبردی انرژی در گفتگو با مهر، در خصوص ساختار و سلسله مراتب سازمان تازه تأسیس شده مطبوع خود، نسبت به سایر سازمان‌های مرتبط با انرژی در کشور از جمله وزارت خانه‌های نفت و نیرو، اظهار کرد: من شخصاً شاگردوزاری نفت و نیرو بوده و آنها اساتید بنده هستند. آنان بسیار انسان‌های متشخص و بزرگوارند، ولی به لحاظ سازمانی ما یک تیم محسوب می‌شویم و قرار است یک همکاری مشترک با یکدیگر داشته باشیم. رئیس سازمان بهینه‌سازی و مدیریت راهبردی انرژی عنوان کرد: ما بیشترین هدر رفت کشور را در انرژی داریم. به‌عنوان مثال، یک بار محاسبه می‌کردیم که هدر رفت انرژی به‌وسیله این علمک‌های گاز سر در منازل مسکونی کشور، معادل بودجه کدام وزارتخانه است که اتفاقاً عددهای عجیب و غریبی به دست آمد؛ لذا بزرگ‌ترین هدر رفت ما در این بخش‌ها است و اگر بتوانیم جلوی هدررفت‌ها و مصرف غیربهره‌ور را بگیریم، چالش تبدیل به بزرگ‌ترین فرصت خواهد شد که ضرورت دارد با همکاری یکدیگر این کار را به سرانجام برسانیم.

استاندارد عمیق باقی بماند، آمار بدمسکنی میان کارگران – که شریان حیاتی تولید کشور هستند – به‌عنوان یک شاخص منفی از وضعیت اقتصادی باقی خواهد ماند.

■ تعاونی‌ها وارد ساخت و ساز شوند

از نگاه کارشناسان، ساخت مسکن توسط تعاونی‌ها یکی از بهترین راهکارها برای خانه‌دار شدن آحاد جامعه است؛ زیرا در تعاونی‌ها نگاه سودآوری حاکم نیست و مسکن با قیمت مناسب و کیفیت قابل قبول و مقرون به صرفه ساخته و در اختیار متقاضیان مسکن قرار داده می‌شود. با توجه به آنکه مسکن نقش تأثیرگذاری در سبد هزینه خانوارهای کم درآمد و محروم به ویژه کارگران دارد از این رو استفاده از ظرفیت تعاونی‌های مسکن در ساخت مسکن ارزان می‌تواند به عنوان راهکاری موثر و مقرون به صرفه در جهت خانه‌دار شدن اقشار جامعه دنبال شود.

تعاونی‌های مسکن می‌توانند آورده‌های مردم را تبدیل به سرمایه به ساخت مسکن کنند و سرمایه‌های پایدار را رقم بزنند. براساس ماده ۱۴۹ قانون کار کارفرمایان مکلفند در جوار کارخانه یا کارگاه، خانه سازمانی برای کارگران بسازند و زمین‌های در اختیار خود را به این امر اختصاص بدهند.

فتح الله بیات در فعال کارگری – در گفت‌وگو با ایسنا، تأمین مسکن را از دغدغه‌های اساسی جامعه کارگری عنوان کرده و معتقد است: در بحث تأمین مسکن کارگران بهتر است تعاونی‌ها وارد ساخت و ساز شوند و به این منظور باید تعاونی‌های خوشنام که سابقه درخشانی در ساخت و ساز دارند را این کار را برعهده بگیر. ندای می گوید کارگران برای صاحب‌خانه شدن در یافتنی آورده کمی دارند، بنابراین اگر قرار است مسکن کارگری با قیمت مناسب ساخته و تحویل شود، بهتر است تعاونی های مسکن کارگری تشکیل و وام مسکن ارزان به کارگران داده شود و دولت بر عملکرد آنها نظارت کند. به گفته بیات، در تعاونی‌ها نگاه سودآوری حاکم نیست و مسکن با قیمت ارزان و کیفیت قابل قبول ساخته و در اختیار متقاضیان قرار داده می‌شود. مطابق آمارها نزدیک به ۱۰ هزار تعاونی مسکن فعال در کشور وجود دارد که سهم بسزایی در خانه دار شدن آحاد جامعه داشته اند. مسکن یکی از دغدغه های اساسی خانوارهای کارگری می دهد، جایی می‌رود؛ به‌نحوی که بیش از ۸۰ درصد دریافتی کارگران را هزینه‌های مسکن و اجاره بها به خود اختصاص می‌دهد به گزارش ایسنا، در حال حاضر صدور مجوز برای تشکیل تعاونی‌ها، اختصاص زمین رایگان و ارزان به تعاونی‌های مسکن و پرداخت تسهیلات بانکی از جمله راهکارهای خانه‌دار کردن کارگران به شمار می‌رود. کارشناسان تأکید دارند که مشارکت شرکت‌های تعاونی در ساخت مسکن گامی مهم در جهت خانه‌دار شدن آحاد جامعه به ویژه کارگران و اقشار ضعیف و کم‌درآمد است و واحدهای صنعتی بزرگ و کارخانه‌ها می‌توانند با تشکیل تعاونی و استفاده از زمین‌های اطراف کارخانه امکان ساخت مسکن برای کارگران را در کنار همان واحدهای صنعتی فراهم کنند.

گره دریاچه وان مانع اتصال ایران به اروپا

مسیر نداشته است. وی گفت: ترکیه در مقابل، پیشنهاد اتصال ایران از مسیر شمالی را ارائه داده است؛ مسیری که بر تکمیل راه‌آهن مرند – چشمه‌تیرا استوار است و ایران را پس از عبور از چشمه‌تیرا به قارص و از آنجا به خط شمالی ترکیه و سپس اروپا متصل می‌کند. این مسیر دو هدف اصلی تکمیل محور شرقی – غربی ترکیه و اعطای یک مسیر ترانزیتی شرقی – غربی به ایران را دنبال می‌کند. این کارشناس ارشد صنعت حمل‌ونقل ریلی اظهار کرد: با این حال نباید صرفاً به این مسیر متکی بود. ایران باید در کنار تکمیل تار جنوبی کریدور شرق – غرب، سایر محورهای ترانزیتی را نیز فعال کند. حتی در شرایط فعلی که سوریه به صورت مستقیم در دسترس تکمیل مسیر عراق ضروری است تا در آینده امکان اتصال به سوریه و دسترسی به مدیترانه برای ورود به اروپا فراهم شود.

■ تکمیل خط ریلی مرند - چشمه‌تیرا ایران را دوباره به اروپا وصل می‌کند

وی ادامه داد: علاوه بر این موضوع، اتصال از مسیر شمالی نیز باید فعال بماند. مسیر مرند – چشمه‌تیرا باید تکمیل شود و همچنین فعال‌سازی مسیر جلفا برای اتصال به گرجستان نیز اهمیت دارد. علاوه بر این، مسیرهای ارتباطی با ارمنستان و همچنین اتصال از طریق بندر بوتی و کریدورهای مرتبط با قفقاز باید هم‌زمان پیگیری شود. شاهجویی در پایان تأکید کرد: فعالیت‌های در حکمرانی کریدوری ایجاد می‌کند که هیچ کشوری نباید به یک مسیر واحد متکی بماند. ایران باید به صورت هم‌زمان مسیر چشمه‌تیرا به مرند، محور جلفا، مسیرهای اتصال به عراق، و مسیرهای ارتباطی با قفقاز را توسعه دهد و فعال نگه دارد تا وابستگی ترانزیتی کاهش یابد و جایگاه حمل‌ونقل ریلی کشور در کریدور شرق – غرب تثبیت شود.

گروه زیربنایی: یک کارشناس ریلی گفت: ایران از شرق به چین متصل است، اما به دلیل ظرفیت پایین مسیر ترکیه و گره دریاچه وان، خروجی غربی کشور همچنان قفل مانده و اتصال پایدار به اروپا ممکن نمی‌شود. محمدجواد شاهجویی کارشناس صنعت حمل‌ونقل ریلی در گفتگو با مهر با بیان اینکه کریدور شرق به غرب یکی از محورهای راهبردی ترانزیتی جهان است، گفت: جاده ابریشم که بخشی از این کریدور محسوب می‌شود، دارای دویش‌زمینی و دریایی است و آنچه تحت عنوان «جاده نوین ابریشم» توسط چین دنبال می‌شود نیز بر همین دویش استوار است. وی افزود: در بخش زمینی این کریدور، مسیرهای متعددی تعریف شده است؛ از مسیر دریای شمال و قطب شمال گرفته تا مسیر ترانس‌سیبری و ترانس‌روسیه. علاوه بر این، مسیر ترانس‌خرز و یکی از مهم‌ترین محورهای عبوری یعنی مسیر جنوبی یا همان مسیری که از ایران عبور می‌کند می‌تواند شرق و غرب جهان را به یکدیگر متصل کند.

■ مسیر ترکیه تنها خروجی غربی ایران است و ظرفیت کافی ندارد

شاهجویی بیان کرد: منظور از شرق و غرب در اینجا عمدتاً اتصال اروپا و چین است. در ورودی شرقی کریدور، ایران اتصال مستقیم ریلی با چین دارد. مسیر قطاری که از چین به سمت قزاقستان حرکت می‌کند، از قزاقستان وارد ترکمنستان می‌شود و از آنجا به ایران می‌رسد. این اتصال کاملاً ریلی برقرار است، اگرچه جزئیات فنی مانند اختلاف عرض خط و محدودیت ورود واگن‌ها به کشورهای عضو CIS چالش‌هایی ایجاد می‌کند که نیازمند جابه‌جایی واگن روی بوژی است. این کارشناس صنعت حمل‌ونقل ریلی ادامه داد: در مجموع از سمت شرق، مسیر ورود